

Onderwerp

Zienswijze concept jaarrekening 2023 en ontwerp begroting 2025 Veiligheidsregio
Gelderland-Zuid

Opsteller	Joris Medema	Collegebesluit	14 mei 2024
Programma	Veiligheid	Behandeldatum Raad	5 juni 2024
Portefeuillehouder	H.M.F. Bruls	Status	Openbaar

Samenvatting

De Gemeenschappelijke Regeling van de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid (hierna: VRGZ) heeft, zoals gebruikelijk, bij monde van het Algemeen Bestuur ons gevraagd een zienswijze te geven op de concept jaarrekening 2023 en de ontwerp begroting 2025. De adviesfunctie Gemeenschappelijke Regelingen heeft geadviseerd akkoord te gaan met beide stukken onder voorbehoud van een aantal posten. Wij stellen voor om dit advies over te nemen en uit te breiden met de post Innovatiebudget brandweer en om in de Zienswijzebrief expliciet aandacht te vragen voor de financiële situatie bij gemeenten. De balans van de concept jaarrekening 2023 is positief en het resultaat zal worden toegevoegd aan de reserves. De bijdrage van de begroting 2025 stijgt iets, van €16.937.880 in 2024 naar €18.008.725 in 2025.

Voorstel

1. De brief aan Veiligheidsregio Gelderland-Zuid met de zienswijze op de concept jaarrekening 2023 en de ontwerp begroting 2025, met een passage waarin wordt verwezen naar de financiële situatie van gemeenten, vast te stellen;
2. In de paragraaf weerstandsvermogen van de gemeente Nijmegen een risico op te nemen voor de VRGZ voor zover deze risico's (€ 3.997.000 C&R) de algemene reserve (€ 3.185.000) overschrijden. Naar rato voor deelname van de gemeente Nijmegen is dit €255.389;

Aanleiding

Het Dagelijks Bestuur van de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid (hierna: VRGZ) heeft aan de Raad het concept jaarverslag 2023 en de ontwerp begroting 2025 voorgelegd conform hetgeen verplicht gesteld in de Wet op de gemeenteschappelijke regelingen. Hiermee stelt zij de Raad in de gelegenheid om een zienswijze in te dienen en zij verzoekt deze voor 10 juni 2024 kenbaar te maken. Maart jl. heeft u een zienswijze ingediend op het Regionaal Beleidsplan voor de jaren 2024-2027 en het Dekkingsplan van de Brandweer. De financiële gevolgen van deze plannen resulteren in de begroting voor 2025 en de meerjarenraming zoals die nu voorliggen. Daarnaast informeert de VRGZ u jaarlijks over de ontwikkelingen en de verwachte impact op de begrotingen door middel van de Kaderbrief. Hier heeft u tevens een zienswijze op uitgebracht.

Beoogde impact

De VRGZ levert een belangrijke bijdrage aan de veiligheid van de inwoners in de regio Gelderland-Zuid. De financiële bijdragen van de deelnemende gemeenten zijn grotendeels bepalend voor het in stand houden van een professionele organisatie die tegen maatschappelijk aanvaardbare kosten bijdraagt een veilige leefomgeving. De raad heeft de

mogelijkheid om richting te geven aan de financiële en beleidsmatige kaders door het inbrengen van een zienswijze.

Met het geven van de zienswijze dragen we bij aan de volgende ambities, doelen en activiteiten uit de doelenboom:

Ambitie: Een actieve burger die verantwoordelijkheid wil nemen voor zijn eigen veiligheid en die van zijn omgeving.

Doel 1: Veiligheidsbeleid moet functioneel en proportioneel zijn ten opzichte van de kernwaarden vrijheid, zelfbeschikking en solidariteit, die een belangrijk fundament zijn onder het vertrouwen van de burgers in hun overheid.

Activiteit 1: Op grond van de Wet Veiligheidsregio's is het College van Burgemeester en Wethouders belast met de organisatie van de brandweezorg met het oog op het voorkomen, beperken en bestrijden van brand, het beperken van brandgevaar, het voorkomen en beperken van ongevallen bij brand en al hetgeen daarmee verband houdt. In dat kader zorgen we voor gemeentelijk beleid, maken we afspraken met de Veiligheidsregio (VRGZ) met het oog op de uitvoering daarvan en leveren we onze financiële bijdrage aan de instandhouding van de VRGZ.

Activiteit 2: Onder het motto: 'Iedereen is hulpverlener', zoeken we samen met de VRGZ naar strategieën om de burger onderdeel te maken van oplossingen voor veiligheidsvraagstukken. Dat betekent ook: het zoeken naar maatschappelijke allianties die een aandeel kunnen nemen in duurzame strategieën. Bijvoorbeeld het onderwijs dat leerlingen vertrouwd kan maken met de beginselen van EHBO en basishulpverlening, het sociale wijkteam dat bij klantcontacten ook een veiligheidsissue als brandpreventie kan adresseren.

Doel 2: We sturen op een integrale programmering van Omgevingsdienst (ODRN) en regionale brandweer (VRGZ) in relatie tot fysieke veiligheid, omdat de toenemende invloed van de netwerksamenleving en de actieve rol van de burger daarin die samenwerking noodzakelijk maakt.

Activiteit: In het kader van fysieke veiligheidsvraagstukken rondom brandveiligheid en constructieve veiligheid van bouwwerken organiseren we multidisciplinaire beleidsafstemming met het ruimtelijk domein, de ODRN en de VRGZ, zowel op dossierniveau als op het niveau van strategische planning

Argumenten

1.1 De resultaatbestemmingen komen ten goede van de normen en het meerjarenplan; Over het jaar 2023 heeft de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid een positief resultaat geboekt van €3.076.000,-. Dit is onder te verdelen in het resultaat van:

- Het programma Crisis en Rampenbestrijding (C&R) met een positief resultaat van € 2.762.000,-. Hierover stelt de VRGZ zelf: *"Indien positieve resultaten worden behaald, geldt als uitgangspunt dat een toevoeging plaatsvindt aan de algemene reserve tot de bestuurlijke norm. Door toevoeging van € 207.000,- aan de algemene reserve wordt de bestuurlijke norm van 5% bereikt. Na deze toevoeging resteert een positief resultaat van €2.555.000,-. Voorgesteld wordt dit bedrag toe te voegen aan een nieuw te vormen bestemde reserve herziening meerjarenonderhoudsplan."*

- Het programma Regionale Ambulancevoorziening. Voor dit programma wordt voorgesteld het positieve resultaat á € 314.000,- toe te voegen aan de reserve aanvaardbare kosten RAV.

Omdat beide bestemmingen op de lange termijn ten goede komen van de afgesproken en wettelijke normen en daarmee toekomstbestendigheid van de VRGZ, zijn er geen bezwaren tegen de toevoeging aan de reserves van het positieve resultaat.

1.2 De begroting en jaarrekening zijn passend en zorgvuldig opgebouwd; De begroting opgesteld conform de plannen en ambities die zijn opgesteld in het Regionaal Beleidsplan 2024-2027. Naast het feit dat de VRGZ door het jaar heen input vraagt op de beleidsplannen, houden ze ons tevens op de hoogte van eventuele ontwikkelingen en effecten op de resultaten door middel van de Kaderbrief. Ondanks de grote onzekerheden die er zijn binnen de Ramp- en Crisisorganisatie vanwege bijvoorbeeld de vluchtelingencrisis, corona en de hoge inflatie, is er voldoende mogelijkheid om input te leveren op de koers. De begroting zoals nu voorligt, evenals de jaarrekening, komt dan ook in wederzijdse samenwerking tot stand en is het resultaat van de ontwikkelingen die er spelen.

Naast deze inhoudelijke totstandkoming is er, zoals elk jaar, advies uitgebracht over de jaarrekening en begroting door een Ambtelijk adviesorgaan met financials, de Adviesfunctie Gemeenschappelijke Regelingen (hierna: Adviesfunctie).

Zij adviseren tevens akkoord te gaan met de jaarrekening en begroting, behoudens de volgende punten:

- Formatie Veilig bouwen € 95.000

De VRGZ geeft aan dat het voor het beoordelen van adviezen met betrekking tot bouw in de begroting van 2024 reeds heeft ingezet op 1 FTE extra om de kwaliteit en continuïteit te waarborgen. Zij constateerden dat het aantal aanvragen toe is genomen van 1400 adviezen in 2017 naar 1900 in 2022 en 2000 in 2023. Om goed te kunnen adviseren geven zij aan dat daarom wederom 1 FTE toegevoegd zal moeten worden aan de Formatie Veilig Bouwen, omdat anders de expertise extern ingehuurd zal moeten worden. De Adviesfunctie geeft hiervan aan dat de stijging van 100 adviezen onvoldoende basis is voor het uitbreiden met 1 FTE. Zij adviseren eerst: *“zoals gepland, de implementatie van de reeds beschikbare extra fte en de mogelijkheden voor procesoptimalisatie te evalueren aan het einde van 2024”*

Wij volgen dit advies van de Adviesfunctie omdat wij het van belang vinden dat uitbreidingen degelijk onderbouwt en geëvalueerd worden alvorens nieuwe capaciteit wordt aangewend.

- Arbeidsmarkt problematiek € 140.000

Zoals tevens specifiek zal worden benadrukt in de Zienwijzebrief (zie onder 6) worden gemeenten geconfronteerd met kortingen in het Gemeentefonds en dus met financiële tegenvallers. De VRGZ is daarom, mede in de zienswijzebrief over de Kaderbrief 2025, gevaagd terughoudend te zijn met uitzettingen. In het geval van de arbeidsmarktproblematiek stelt de VRGZ voor om een extra FTE en extra werkbudget te begroten om zo de arbeidsmarkt problematiek het hoofd te bieden. Wij hebben begrip voor het feit dat het niet akkoord gaan met beide voorstellen kan leiden tot druk op de

bestaande organisatie en zien tevens de noodzaak van de uitbreiding. Volgend het advies van de Adviesfunctie vragen wij daarom de VRGZ of niet één van de maatregelen al voldoende effect kan sorteren. De VRGZ kan met een voorstel komen waarbij de aanpak van de arbeidsmarkt problematiek gefaseerd wordt ingevoerd en het effect wordt gemonitord.

- Overschrijding werkkostenregeling (WKR) € 150.000

De VRGZ geeft in de begroting aan dat: *“De vrije ruimte voor de werkkostenregeling wordt jaarlijks vastgesteld op basis van een percentage van het fiscale loon van de hele organisatie. Omdat de loonsom van een vrijwilliger lager ligt dan van een fulltime medewerker valt de opbouw van de vrije ruimte procentueel lager uit ten opzichte van de uitnutting die voor elke medewerker gelijk is. Hierdoor wordt deze vrije ruimte jaarlijks structureel overschreden, ondanks een sober vergoedingsbeleid. Deze overschrijding leidt tot een extra eindheffing van 80% over de overschrijding. Op basis van de overschrijding van de afgelopen jaren wordt voor 2025 rekening gehouden van een eindheffing van € 150.000,-.”*

Alhoewel de Adviesfunctie aangeeft dat de uitleg helder is, vraagt zij zich af waarom de VRGZ er niet voor kiest om met een voorstel te komen om ervoor te zorgen dat er geen 80% eindheffing moet worden afgedragen. Er ontbreken alternatieven.

Ondanks dat de gemeente Nijmegen begrip heeft voor de uitleg van de VRGZ, sluiten wij ons aan bij de vraag van de Adviesfunctie over eventuele alternatieven. Wij vragen de VRGZ daarom om met een voorstel te komen om binnen de WKR te blijven.

- Energielasten € 165.000

De stijging van de Energielasten á € 165.000 moeten volgens de Adviesfunctie worden opgevangen binnen de indexatie die de BRN heeft berekend.

- Innovatiebudget brandweer á €150.000

Naast de posten waarvan de Adviesfunctie op basis van de financiële kennis op heeft geadviseerd, is ook de post voor het innovatiebudget van de brandweer niet voldoende onderbouwd. Uiteraard is het te begrijpen dat de brandweer een innovatiebudget nodig heeft om toekomstbestendig te blijven. De noodzaak voor dergelijke innovaties is reeds onderstreept in het Dekkingsplan 2024-2027. De aanpassingen die daarin zijn voorgesteld zouden tevens zien op het ruimte maken voor innovaties. In de begroting 2025 is onvoldoende onderbouwd waarom deze extra gelden nodig zijn ten opzichte van het Dekkingsplan en hoe deze zich tot elkaar verhouden.

1.3 De zienswijzebrief vast te stellen.

De zienswijzebrief omvat alle argumenten zoals genoemd in argument 1.2 en geeft de Raad de mogelijkheid om deze opmerkingen mee te geven aan het Algemeen Bestuur van de VRGZ alvorens zij de jaarrekening 2023 en begroting 2025 vaststellen.

In de zienswijze brief een passage op te nemen waarin wordt verwezen naar de financiële situatie van gemeenten.

Vanwege de financiële situatie van gemeenten zullen er op de korte termijn veel keuzes gemaakt moeten worden over prioriteiten en de meerwaarde van uitzettingen. Dit raakt daarmee niet alleen de gemeente Nijmegen zelf, maar vraagt ook van de VRGZ een extra

scherpe onderbouwing van de noodzaak van uitbreidingen. We zullen, conform de passage van de gemeente Beuningen, de volgende passage opnemen in de Zienswijze brief: Er is financieel zwaar weer op komst voor gemeenten en dus ook voor Nijmegen. Vanwege kortingen op inkomsten zoals het gemeentefonds, vanwege prijsstijgingen en vanwege steeds meer en grotere opgaven wordt het sluitend krijgen van de gemeentebegroting een steeds grotere uitdaging. Dit speelt met name vanaf het jaar 2026. Onze verbonden partijen zijn verlengd lokaal bestuur en we werken vanuit verbinding met u samen. Daarom kondigen we deze ontwikkeling aan. We doen dan ook een beroep op u om mee te denken en met ons mee te doen. We roepen u op om, waar mogelijk, kosten te besparen. Ook vragen we u om kritisch te zijn op nieuw beleid door het nut en de noodzaak hiervan goed tegen het licht te houden. We vragen u daarnaast om, in het geval van nieuw beleid, dekking te zoeken binnen de eigen begroting waarbij de afspraken over loon- / prijsindexatie worden gerespecteerd.

4.1 De financiële gevolgen van de begroting 2025 van de VRGZ te verwerken in onze eigen stadsbegroting 2025.

De Adviesfunctie adviseert het volgende: Daar waar de risico's groter zijn dan de algemene reserve dienen gemeenten in hun eigen paragraaf weerstandvermogen een risico op te nemen voor de VRGZ voor zover deze risico's (€ 3.997.000 C&R) de algemene reserve (€ 3.185.000) overschrijden; dit naar rato van hun aandeel in de VRGZ. Het gaat hier om een totaalbedrag van € 812.000. Dit is aanzienlijk een lagere overschrijding dan vorig jaar doordat enkele risico's zijn verminderd of weggefallen. Het gaat hierbij voornamelijk om de risico's omtrent cao-wijzigingen en prijsstijgingen. De Nijmeegse bijdrage is €255.389.

Kanttekeningen

1.1 Formele zeggenschap ontbreekt

Uit artikel 34 van de Wet gemeenschappelijke regelingen volgt dat het algemeen bestuur van de VRGZ de begroting vaststelt. Deelnemende gemeenten hebben dus geen formele zeggenschap over de financiën van de VRGZ. De zienswijze dient vooral het belang van de kader stellende rol en de invloed die zij kunnen uitoefenen op de besluitvorming.

1.2 De VRGZ geeft aan dat de uitzettingen nodig zijn om cruciale dienstverlening te kunnen waarborgen.

De hogere deelnemersbijdrage bestaat onder andere uit arbeidsmarktproblematiek en formatie veilig bouwen. Net zoals gemeenten heeft de VRGZ in toenemende mate moeite om personeel te vinden en te behouden. Een uitbreiding van de formatie werving en selectie is noodzakelijk vanwege sterke toename in het aantal vacatures (in 2023 waren er 90 vacatures). Daarnaast wordt er extra ingezet op activiteiten voor werving en selectie en arbeidsmarktcommunicatie. In de begroting 2024 is door het Algemeen Bestuur ingestemd met de uitbreiding van de formatie van de afdeling Veilig bouwen met 1 fte. Na een jaar zou worden gekeken of dit voldoende was. Het aantal aanvragen is wederom toegenomen en de complexiteit zullen niet afnemen. Om de continuïteit en de kwaliteit van de adviesaanvragen te kunnen garanderen is het voorstel om nogmaals 1 fte toe te voegen aan het team Veilig Bouwen. Zonder uitbreiding zal extern moeten worden ingehuurd om de wettelijke termijnen van vergunningen te behandelen. Door capaciteitsgebrek kan er niet tijdig een advies worden uitgebracht met als gevolg dat hiermee mogelijk gevaarlijke situaties kunnen ontstaan.

De Adviesfunctie geeft echter voor deze drie punten met name aan dat de onderbouwing

en noodzaak ontbreekt en daar gaan wij in mee. Daarmee zeggen we niet dat we het oneens zijn met de uitbreiding, maar vragen we om een nadere uitleg.

Financiën

De financiële gevolgen voor de gemeente Nijmegen op de Begroting zien er als volgt uit:

Gemeenten	Gemeentelijke bijdrage 2024	Gemeentelijke bijdrage 2025	Gemeentelijke bijdrage 2026	Gemeentelijke bijdrage 2027	Herziening MJOP	Gemeentelijke bijdrage 2028
Nijmegen	16.937.880	18.008.725	18.008.725	18.008.725	187.578	18.196.303
Totaal	48.760.837	51.843.587	51.843.587	51.843.587	540.000	52.383.587

Zoals gesteld zal daar waar de risico's groter zijn dan de algemene reserve in de paragraaf weerstandsvermogen een risico op genomen worden voor de VRGZ voor zover deze risico's (€ 3.997.000) de algemene reserve (€ 3.185.000) overschrijden. Naar rato voor deelname van de gemeente Nijmegen is dit €255.389.

Voor zover het de jaarrekening betreft, zijn er geen gevolgen voor de gemeente Nijmegen.

Vervolg

De zienswijze brief inclusief de opmerkingen kan geagendeerd worden op de gespreksronde van 22 mei. Na besluitvorming op 5 juni zal de brief aan het Algemeen Bestuur van de VRGZ gezonden worden. Met inachtneming van onze zienswijze kunnen de Jaarrekening 2023, Begroting 2025 in de vergadering van het Algemeen Bestuur van 4 juli 2024 worden vastgesteld.

Bijlage(n)

1. Zienswijzebrief jaarrekening 2023 en begroting 2025 Veiligheidsregio Gelderland-Zuid
2. Jaarrekening 2023 Veiligheidsregio Gelderland-Zuid
3. Begroting 2025 Veiligheidsregio Gelderland-Zuid
4. Adviesrapport Jaarstukken 2023 en Begroting 2025 van de Adviesfunctie
5. Accountantsverklaring